

คู่มือ

แนวทางการปฏิบัติงานการบริหารจัดการขยะ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง

อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

คำนำ

ปัญหาขยะเป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องร่วมมือกันแก้ไขและพยายามขจัดปัญหา ซึ่งเห็นได้จากนโยบายรัฐบาลและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) มีความเห็นชอบและผลักดันให้การแก้ปัญหาดังกล่าวประสบความสำเร็จ จึงได้กำหนดให้ระดับประเทศ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่นต่างเร่งรัดแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง ด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยจังหวัดขอนแก่นเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีแนวทางแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ในระยะเร่งด่วน

เพื่อสนองนโยบายดังกล่าวและเพื่อการพัฒนาพื้นที่ในเขตตำบลหัวดงให้สะอาดปราศจากขยะและของเสียอันตราย องค์การบริหารส่วนตำบลหัวดง จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารจัดการขยะเพื่อส่งเสริม รณรงค์ให้ตำบลหัวดงสะอาดปราศจากขยะและของเสียอันตราย

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวดง

บทนำ

ขยะมูลฝอยเป็นมลพิษที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจกันจัดการโดยการลดคัดแยกและนำขยะฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดโดยเริ่มจากระดับครัวเรือนขยายออกไปสู่ชุมชนและองค์กรต่างๆ อันจะส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดลงในภาพรวมของประเทศอีกทั้งยังเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุดคู่มือฉบับนี้ประกอบด้วยแนวทางเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดการคัดแยกมูลฝอยเพื่อให้ขายได้ในราคาดีการใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนและชุมชนรวมทั้งตัวอย่างกิจกรรมลด คัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยซึ่งครัวเรือนและชุมชนสามารถดำเนินการได้ในท้องถิ่นของตนเอง กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลห้วยดงจัดหาคู่มือแนวทางการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการลดคัดแยกและการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ในระดับครัวเรือนและหมู่บ้านเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด คัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยเพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นวัตถุดิบใหม่ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง

ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญและต้องร่วมมือแก้ไขกันอย่างเต็มความสามารถเพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนทุกระดับตั้งแต่องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนครและนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ตลอดจนพฤติกรรมารอุปโภคบริโภคของคนเราเริ่มเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยใช้ตะกร้าเวลาไปจ่ายตลาดใช้ปืนโตใส่อาหารใช้ใบตองหรือใบบัวซึ่งเป็นวัสดุที่ย่อยสลายได้ง่ายห่ออาหารแต่ปัจจุบันมีการใช้สินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์จำพวกพลาสติกโฟม แก้ว กระจก โลหะ อลูมิเนียม เพิ่มขึ้นเรื่อยๆทำให้เกิดมูลฝอยสูงขึ้นตามไปด้วย ผลกระทบที่จะตามมาทั้งความสูญเสียทางด้านสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ดินเสื่อมสภาพ ความเสียหายจากเหตุรำคาญส่งกลิ่นเหม็นรบกวน อย่างไรก็ตามขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีสัดส่วนองค์ประกอบที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ในอัตราที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยสามารถนำขยะจำพวกพลาสติก แก้ว กระจก โลหะ อลูมิเนียม มารีไซเคิลได้ร้อยละ 30 - 35 และนำขยะอินทรีย์หรือขยะที่สามารถย่อยสลายได้มาหมักทำปุ๋ยได้ร้อยละ 45 - 50 แต่ปัจจุบันอัตราการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีเพียง ร้อยละ 22 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นซึ่งยังคงเป็นอัตราที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการกลับมาใช้ประโยชน์ได้ตั้งนั้นหากทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดคัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยโดยเริ่มจากตนเองครอบครัวหมู่บ้านหรือชุมชน

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

ความหมายของขยะมูลฝอย มูลฝอย (Solid Wastes) คือ ของเสียที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือกิจกรรมซึ่งโดยปกติจะเป็น ของแข็ง (Solid) หรือกึ่งของแข็ง (Semisolid) และจะถูกทิ้งหลังจากมีการใช้หรือเมื่อไม่มีความต้องการ มูล ฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใช้ใส่อาหาร ถ้ำ มูลสัตว์ หรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ๆ (พระราชบัญญัติรักษาความ สะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535) ความหมายของขยะมูลฝอยในมิติของการจัดการ มูลฝอยควร จะหมายถึง สิ่งของที่เหลือประโยชน์ หรือสิ่งของที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือเพื่อให้มีขยะมูลฝอยที่ไม่มีประโยชน์เหลือน้อยที่สุดอัน จะสร้างมลพิษน้อยที่สุด

แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอย เกิดขึ้นจาก กิจกรรมต่าง ๆ ในครัวเรือนและสถาน ประกอบการต่างๆ ในชุมชน สามารถเก็บ รวบรวมได้จากสถานที่ต่าง ๆ เช่น แหล่ง ชุมชนหรืออาคารบ้านเรือน ร้านอาหาร การทำความสะอาดทางเท้าที่สาธารณะ หรือตลาด โรงงานอุตสาหกรรมหรือแหล่ง พาณิชยกรรม เป็นต้น แหล่งกำเนิดขยะมูล ฝอยที่สำคัญ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สถานที่ สาธารณะ สถานที่ตั้งระบบสาธารณสุข ุภค ต่าง ๆ โรงงานอุตสาหกรรมและลักษณะขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดต่างๆ เหล่านี้ จะมีความแตกต่างกันไปตามของกิจกรรม แหล่งกำเนิด ลักษณะกิจกรรม/สถานที่ ลักษณะขยะมูลฝอย ที่พักอาศัย บ้านเดี่ยว อพาร์ทเมนต์ ตึกแถว อาคารชุด เศษอาหาร กระดาษ พลาสติก เศษผ้า หนังสือ กระเบื้อง ขวดแก้ว เศษใบไม้กิ่ง ไม้ของเสียอันตรายจาก บ้านเรือน(เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ แบตเตอรี่ รถยนต์) และเฟอร์นิเจอร์ ธุรกิจการค้า ร้านค้า ร้านอาหาร ตลาด สำนักงาน โรงแรม สถาน บริการฯ กระดาษ กล่อง พลาสติก เศษอาหาร แก้ว ไม้ กระป๋อง ของเสียอันตรายจาก บ้านเรือน สถานที่ราชการ โรงเรียน โรงพยาบาล เช่นเดียวกับธุรกิจการค้า ที่ทำการหน่วยงานราชการ สถานที่ก่อสร้าง สถานที่กำลังก่อสร้างหรือรื้อถอน การซ่อมแซมถนน หรือ ทางเท้า เศษไม้เศษเหล็ก เศษหิน คอนกรีต ฝุ่นดิน สถานที่ตั้งระบบสาธารณสุข ุภค โรงผลิตน้ำประปา โรงบำบัด น้ำเสีย กากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสีย สถานที่ สาธารณะ ถนน ที่จอดรถ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สถานที่ ท้องเที่ยว เศษกระดาษ พลาสติก กระป๋อง ใบไม้กิ่ง ไม้ ฝุ่นดิน อุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม ของเสียจากกระบวนการผลิต (ขึ้นอยู่กับ ประเภทของโรงงาน) เศษโลหะ ของเสีย ันตราย มูลฝอยจากคนงาน เกษตรกรรม ไร่ นา สวน ปศุสัตว์ เศษผลผลิต เช่น ฟางข้าว เปลือกผลไม้ มูลสัตว์

ประเภทของขยะมูลฝอย

1) ขยะย่อยสลาย หรือ มูลฝอยย่อยสลายคือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็วสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

2) ขยะรีไซเคิล หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษกระป๋องเครื่องดื่มเศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม ยางรถยนต์ กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT เป็นต้น

3) ขยะทั่วไปหรือ มูลฝอยทั่วไปคือขยะประเภทอื่นนอกเหนือ จากขยะย่อยสลายขยะรีไซเคิล และ ขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอกพลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติก เปื้อนเศษอาหารโคมเปื้อนอาหาร พอยล์เปื้อนอาหาร ซองหรือถุงพลาสติกสำหรับบรรจุเครื่องอุปโภคด้วยวิธีรีดความร้อน เป็นต้น

4) ขยะอันตราย หรือมูลฝอยอันตราย คือมูลฝอยที่ปนเปื้อน หรือมีองค์ประกอบของวัตถุดังต่อไปนี้

1. วัตถุระเบิดได้
2. วัตถุไวไฟ
3. วัตถุออกไซด์และวัตถุเปอร์ออกไซด์
4. วัตถุมีพิษ
5. วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
6. วัตถุกัมมันตรังสี
7. วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
8. วัตถุกัดกร่อน
9. วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง

10. วัตถุอย่างอื่นที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรืออาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคลสัตว์ พืชหรือทรัพย์สิน เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกำจัดแมลงหรือวัชพืชกระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

ให้แยกทิ้งมูลฝอยอันตราย โดยการแยกออกจากขยะทั้ง 3 ชนิดที่กล่าวมา

ขยะมูลฝอยรีไซเคิลนำเข้าสู่กิจกรรมการรีไซเคิล ทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำชีวภาพใช้บำรุงดิน/รดต้นไม้ร้านรับซื้อของเก่าอุตสาหกรรมรีไซเคิล

ขยะมูลฝอยอินทรีย์/มูลฝอยย่อยสลายขยะมูลฝอยกระดาษแก้วพลาสติกโลหะเศษอาหาร เศษหญ้า/ใบไม้เศษผัก/ผลไม้เก็บฝังกลบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยนำไปรีไซเคิลนำไปกำจัดอย่างถูกต้องเช่นการฝังกลบแบบปลอดภัย (Secure Landfill) ขยะมูลฝอยอันตรายขยะมูลฝอยทั่วไปหลอดไฟถ่านไฟฉายภาชนะบรรจุสารอันตราย เช่นกระป๋องสเปรย์หลอดฟลูออเรสเซนต์แบบตรงแบตเตอรี่มือถือและถ่านไฟฉายอัดประจุ(Rechargeable) แก้วกระดาษพลาสติกโลหะ /อโลหะนำไปขายบริจาค นำเข้าธนาคารกิจกรรมขยะแลกใช้คัดแยกเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

ประเภทขยะรีไซเคิล

การรีไซเคิลหรือการแปรรูปใช้ใหม่คือ การนำขยะรีไซเคิล ของเสีย บรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่โดยกรรมวิธีต่างๆ ซึ่งทุกคนสามารถทำได้ โดยการคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภททั้งที่บ้าน โรงเรียน และสำนักงาน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

1. แก้ว แก้วสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1.1 ขวดแก้วดี จะถูกนำมาคัดแยกชนิด สี และประเภทที่บรรจุสินค้า ได้แก่ขวดแม่โขง ขวดน้ำปลา ขวดเบียร์ ขวดซอส ขวดโซดาวันเวย์ ขวดเครื่องดื่มชูกำลังขวดยา ขวดน้ำอัดลม ฯลฯ การจัดการขวดเหล่านี้หากไม่แตกบิ่นเสียหายจะถูกนำกลับเข้าโรงงานเพื่อนำไปล้างให้สะอาดและนำกลับมาใช้ใหม่ที่เรียกว่า “Reuse”

1.2 ขวดแก้วแตก ขวดที่แตกหักบิ่นชำรุดเสียหายจะถูกนำมาคัดแยกสีได้แก่ขวดแก้วใส ขวดแก้วสีชา และขวดแก้วสีเขียวจากนั้นนำเศษแก้วมาผ่านกระบวนการรีไซเคิลโดยเบื้องต้นจะเริ่มแยกเศษแก้วออกมาตามสีของเอาฝาจากที่ติดมากับปากขวดออกแล้วบดให้ละเอียดใส่น้ำยากัดสีเพื่อกัดสีที่ติดมากับขวดแก้วล้างให้สะอาด แล้วนำส่งโรงงานผลิตขวดแก้วเพื่อนำไปหลอมใหม่

ตัวอย่างแก้วที่นำมารีไซเคิล

ขวดแม่โขงกลม/แบนขวดแบล็ค-เลเบิลขวดแบล็คแคทขวดแสงทิพย์กลม/แบนขวดเบียร์ข้าง/สิงห์ ขวดเครื่องดื่มชูกำลังขวดเบียร์สิงห์ขวดน้ำปลาขวดน้ำส้มสายชู ขวดมิดไวต์ดำ ขวดน้ำอัดลมเล็ก/ใหญ่ขวดโซดาสิงห์ขวดโซดาวันเวย์เศษแก้วแดง (สีชา) เศษแก้วเขียวเศษแก้วขาวใส/ขาวขุ่นขวดแบนเล็ก/ใหญ่ขวดยาฆ่าแมลงเล็ก/ใหญ่ขวดไวน์ขวดยาปอนด์

2. กระดาษ

กระดาษเป็นวัสดุที่ย่อยง่ายที่สุดเพราะผลิตจากเยื่อไม้ธรรมชาติโดยปกติกระดาษจะมีระยะเวลาย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติประมาณ 2 – 5 เดือน แต่ถ้าถูกทับถมอยู่ในกองขยะจนแน่นไม่มีแสงแดด อากาศและความชื้น สำหรับจุลินทรีย์ในการย่อยสลาย ก็อาจต้องใช้เวลาราว 50 ปีในการย่อยสลาย ดังนั้นเราจึงควรแยกขยะที่เป็นเศษกระดาษเหล่านี้ออกจากขยะชนิดอื่น ๆ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและนำไปรีไซเคิลเป็นกระดาษนำกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวอย่างกระดาษที่นำมารีไซเคิล

กระดาษแข็งกล่องน้ำตาล กระดาษย่อยสลายกระดาษหนังสือพิมพ์กระดาษสี กระดาษกล่องรองเท้านักกีฬา กระดาษย่อยสลายกระดาษหนังสือเล่มกระดาษขาวดำกระดาษสมุด กระดาษถุงปูน

3. พลาสติก

พลาสติกแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆได้ 2 ประเภท ดังนี้

3.1 พลาสติกที่คงรูปถาวรหรือพลาสติกเทอร์โมเซต

(**Thermosetting Plastic**) เป็นพลาสติกที่แข็งตัวด้วยความร้อนแบบไม่ย้อนกลับสามารถขึ้นรูปผลิตภัณฑ์รูปร่างต่างกันได้โดยทำให้แข็งตัวด้วยความร้อนในแม่แบบและเมื่อแข็งตัวแล้วจะมีความคงรูปสูงมากเนื่องจากไม่สามารถหลอมเหลวได้อีกพลาสติกในกลุ่มนี้จึงจัดเป็นผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภท “รีไซเคิลไม่ได้”

3.2 พลาสติกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือเทอร์โม

พลาสติก (Thermoplastic) เป็นพลาสติกที่หลอมตัวด้วยความร้อนและกลับแข็งตัวเมื่ออุณหภูมิ ลดต่ำลงพลาสติกชนิดนี้จัดเป็นวัสดุประเภท “รีไซเคิลได้” เพื่อให้ง่ายต่อการแยกชนิดบรรจุภัณฑ์ พลาสติกเพื่อนำมากลับมาแปรรูปใช้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้มีการนำสัญลักษณ์มาใช้บนบรรจุภัณฑ์อย่างแพร่หลาย ดังนี้

ตัวอย่างพลาสติกที่นำมารีไซเคิล

พลาสติกรวมพลาสติกขวด PET พลาสติก PVC สายยางขวดน้ำมันพืชเก่าพลาสติกแผ่นป้ายอะครีลิก ขวดน้ำเกลือท่อเอสลอนสีเทา/ฟ้า/เหลืองขวดน้ำดื่มเล็กเปลือกสายไฟสี/ดำพลาสติกกรอบจุก น้ำปลา CPU/UPS รองเท้ายาง/รองเท้าบูธ PVC แผ่น CD โฟมสะอาด

4. โลหะ โลหะที่สามารถนำมารีไซเคิลใหม่ได้มีดังนี้

4.1 เหล็ก ใช้กันมากที่สุดในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์ต่างๆรวมทั้งเครื่องใช้ในบ้าน อุตสาหกรรม

4.2 ทองเหลือง เป็นโลหะมีราคาดีนำกลับมาหลอมใช้ใหม่ได้โดยการทำเป็นพระระฆัง อุปกรณ์ สุขภัณฑ์ต่างๆ และใบพัดเรือเดินทะเลขนาดใหญ่

4.3 ทองแดง นำกลับมาหลอมทำสายไฟใหม่ได้อีก

4.4 สแตนเลส นำกลับมาหลอมทำชิ้นส่วนกระทะ หม้อ

4.5 ตะกั่ว นำกลับมาหลอมใหม่ทำฟิวส์ไฟฟ้าและส่วนประกอบของอุปกรณ์ต่างๆ

ตัวอย่างวัสดุรีไซเคิล

เหล็กหนาพิเศษเหล็กตะปูเหล็กเครื่องเหล็กหนา/บางเหล็กเส้น 1 นิ้วเหล็กขี้กิ้งเหล็กย่อยเหล็กหล่อ ชิ้นเล็ก/ใหญ่หลอดสลิงเหล็กขอยสั้นเหล็กเส้น 5-6 หุนกระป๋อง ทองแดงเส้นเล็ก/ใหญ่ทองเหลืองบาง/หนาตะกั่วอ่อน/แข็งตะกั่วสังกะสีทองแดงเผา ขี้กิ้งทองเหลืองสแตนเลสแบตเตอรี่ขาว/ดำ/มอเตอร์ไซค์

5. อลูมิเนียม อลูมิเนียมแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

5.1 อลูมิเนียมหนา เช่น อะไหล่เครื่องยนต์ ลูกสูบ

5.2 อลูมิเนียมบาง เช่น กะละมังซักผ้าชั้นน้ำ กระป๋องน้ำอัดลมกระป๋องเบียร์

ตัวอย่างอลูมิเนียมที่นำมารีไซเคิล

อลูมิเนียมบาง/หนาอลูมิเนียมเส้นอลูมิเนียมฉากอลูมิเนียมผ้าเบรก

อลูมิเนียมกระป๋องยาอลูมิเนียมหม้ออลูมิเนียมหม้อนำอลูมิเนียมฝาจากแก๊ส

อลูมิเนียมไฟอลูมิเนียมจับอลูมิเนียมมุ้งลวดอลูมิเนียมแผ่นเพจ

อลูมิเนียมใส่ทองแดงอลูมิเนียมอัลลอยด์อลูมิเนียมล้อแม่กอลูมิเนียมลูกสูบ

อลูมิเนียมกระป๋องเครื่องดื่ม เช่น โค้กเบียร์

อลูมิเนียมกระทะไฟฟ้า

การคัดแยกขยะมูลฝอย

ควรรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบ้านเรือน

โรงแรมสถานประกอบการและสถานที่อยู่อาศัยอื่นๆ ดำเนินการคัดแยกและเก็บกัก

ขยะที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. คัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือขยะรีไซเคิลออกจากขยะย่อยสลายขยะอันตรายและขยะทั่วไป
2. เก็บกักขยะที่ทำการคัดแยกแล้วในถุงหรือถังรองรับขยะแบบแยกประเภทที่หน่วยราชการกำหนด

3. เก็บกักขยะที่ทำการคัดแยกแล้วในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอไม่เกิดขวางทางเดิน อยู่ห่างจากสถานที่ประกอบอาหาร ที่รับประทานอาหารและแหล่งน้ำดื่ม
4. ให้เก็บกักขยะอันตราย หรือภาชนะบรรจุสารที่ไม่ทราบแน่ชัดเป็นสัดส่วนแยกต่างหากจากขยะอื่นๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสารพิษ หรือการระเบิดเพื่อแยกทิ้งตามรูปแบบการเก็บรวบรวมของอปท. ซึ่งมี 3 แบบหลักๆ ได้แก่
 - 1) การเก็บจากหน้าบ้านพร้อมขยะทั่วไปโดยการเก็บขมมีช่องแยกขยะอันตราย
 - 2) การเก็บจากหน้าบ้านตามวันที่กำหนดโดยมีรถเก็บขยะอันตรายโดยเฉพาะ
 - 3) การนำไปทิ้งในภาชนะหรือสถานที่รวบรวมขยะอันตรายของชุมชนที่จัดไว้เฉพาะ
5. ห้ามเก็บกักขยะอันตรายไว้รวมกัน โดยให้แยกเก็บเป็นประเภทๆ หากเป็นของเหลวให้ใส่ถังหรือภาชนะบรรจุที่มิดชิดและไม่รั่วไหลและห้ามเทของเหลวต่างชนิดปนกันเนื่องจากอาจเกิดการระเบิด หากเป็นของแข็งหรือกึ่งของแข็งให้เก็บใส่ถังหรือภาชนะที่แข็งแรง
6. หลีกเลี่ยงการเก็บกักขยะที่ทำการคัดแยกแล้วและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่การเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรคหรือที่อาจเกิดการรั่วไหลของสารพิษไว้เป็นเวลานาน
7. หากมีการใช้น้ำทำความสะอาดวัสดุคัดแยกแล้วหรือวัสดุเหลือใช้ที่มีไขมันหรือตะกอนน้ำมันปนเปื้อนจะต้องระบายน้ำเสียนั้นผ่านตะแกรงและบ่อดักไขมันก่อนระบายสู่ท่อน้ำสาธารณะ
8. ห้ามเผา หลอมสกัดหรือดำเนินกิจกรรมอื่นใด เพื่อการคัดแยก การสกัดโลหะมีค่าหรือการทำลายขยะในบริเวณที่พักอาศัยหรือพื้นที่ที่ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมของเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนที่จะนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ต้องมีการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยภายในบ้านเพื่อเป็นการสะดวกแก่ผู้เก็บขนและสามารถนำขยะบางชนิดไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวรวมทั้งง่ายต่อการนำไปกำจัดอีกด้วย โดยสามารถทำได้ดังนี้

ประเภทแยกวิธีใดการนำไปใช้ประโยชน์

ขยะอินทรีย์/ขยะย่อยสลาย

- คัดแยกอาหารกิ่งไม้ ใบไม้ออกจากขยะอื่นๆ
- จัดหาภาชนะที่มีฝาปิดเพื่อแยกเศษอาหาร ผัก ผลไม้
- รวบรวมเศษอาหารไว้เลี้ยงสัตว์
- นำเศษผักผลไม้และเศษอาหารไปทำขยะหอมหรือ

น้ำหมักจุลินทรีย์ (EM)

- เศษกิ่งไม้ใบไม้ ผสมกับกากที่ได้จากการทำขยะหอมกลายเป็นปุ๋ยหมักอินทรีย์

ขยะรีไซเคิล

- แยกขยะรีไซเคิลที่ขายได้แต่ละประเภทให้เป็นระเบียบเพื่อสะดวกในการหยิบใช้หรือ

จำหน่าย

- รวบรวมมาเข้ากิจกรรมของชุมชน เช่น ธนาคารขยะแลกแต้มขยะแลกใช้ธนาคารขยะผ้าป่า

รีไซเคิลเป็นต้น

- นำมาใช้ซ้ำโดยประยุกต์เป็นอุปกรณ์ในบ้านเช่นขวดน้ำพลาสติกมาตัดเพื่อปลูกต้นไม้

กระป๋องน้ำอัดลมตัดฝาใช้เป็นแก้วน้ำขวดแก้วขวดพลาสติกมาใส่กาแฟ ฯลฯ

ประเภทแยกวิธีใดการนำไปใช้ประโยชน์

ขยะอันตราย (ขยะพิษ)

- แยกขยะอันตรายออกจากขยะอื่นๆ โดยในการคัดแยกต้องระวังไม่ให้ขยะอันตรายแตกหักหรือสารเคมีที่บรรจุอยู่เข้าสู่ร่างกาย

- ขยะอันตรายบางประเภทสามารถนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ได้ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์แบบตรงแบบเตอริโพรศัพท์เคลื่อนที่ถ่านชาร์จเป็นต้น แต่ในปัจจุบันยังไม่มีมูลค่าพอที่จะขายได้สำหรับขยะที่สามารถนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ได้หรือขยะรีไซเคิลมีวิธีการคัดแยกขยะเพื่อให้ขายได้ราคาดีดังนี้

ประเภทประเภทที่ขายได้

วิธีเก็บ

กระดาษ - กระดาษหนังสือพิมพ์

- กระดาษสมุด- หนังสือ, นิตยสาร

- กระดาษกล่อง- กระดาษขาว-ดำ- แผ่นพับ คัดแยกเป็นประเภทและมัดให้เรียบร้อยเวลาจำหน่ายจะได้ราคาที่ดีกว่าเนื่องจากกระดาษแต่ละประเภทมีราคารับซื้อที่แตกต่าง

ประเภทประเภทที่ขายได้

วิธีเก็บ

พลาสติก - ภาชนะพลาสติกบรรจุ ยา สระผสมครีมอาบน้ำ

- ถังพลาสติกเหนียว - ถังน้ำกะละมัง

- ขวดน้ำมันพืชหรือขวดน้ำดื่มชนิดใส

- บรรจุภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายรีไซเคิล- ขวดน้ำพลาสติกสีขาวขุ่น ถอดฝาขวด ริน/เทของเหลวที่บรรจุภายในออกทำความสะอาดจากนั้นทำให้แบนเพื่อประหยัดเนื้อที่และเก็บรวบรวมแยกประเภทเป็นพลาสติกสีขาวขุ่น พลาสติกใสและพลาสติกอื่นๆ เนื่องจากพลาสติกแต่ละประเภทมีราคาแตกต่างกัน

ประเภทประเภทที่ขายได้

วิธีเก็บ

โลหะ/อโลหะ

- วัสดุหรือเศษเหล็กทุกชนิด - ครอบบรรจุที่ไม่เป็นสนิม - เครื่องดื่มที่เป็นอลูมิเนียม

- ทองแดง ทองเหลือง ตะกั่ว ริน/เทของเหลวที่บรรจุภายในออกทำความสะอาดจากนั้นทำให้แบนเพื่อประหยัดเนื้อที่และเก็บรวบรวมกรณีเศษเหล็ก ทองแดง ให้มัดรวมไว้ครอบอลูมิเนียม

แนวทางการลดปริมาณขยะมูลฝอย

การป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะที่สำคัญต้องอาศัยขบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันโดยทั่วไปแล้วหน่วยงาน ประชาชนองค์กรและชุมชนสามารถลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นได้ โดยใช้หลักการดังนี้

1. ระดับครัวเรือน

1.1 ลดการใช้ (Reduce)

- 1) ลดการขนขยะเข้าบ้าน ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติก ถุงกระดาษกระดาษห่อของโฟมหรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
- 2) ใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม เครื่องสำอางถ่านชนิดชาร์จได้ สบู่เหลว น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด ฯลฯ
- 3) ลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตรายในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่นยากำจัดแมลงหรือน้ำยาทำความสะอาดต่างๆ ควรจะหันไปใช้วิถีทางธรรมชาติจะดีกว่า อาทิ ใช้เปลือกส้มแห้งนำมาเผาไล่ยุง หรือ ใช้ผลมะนาวเพื่อดับกลิ่นภายในห้องน้ำ
- 4) พยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของใช้ปิ่นโตใส่อาหาร

1.2 ใช้ซ้ำ (Reuse)

- 1) นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่งหรือใช้เป็นถุงใส่ขยะในบ้าน
- 2) นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้การนำขวดพลาสติกก็สามารถนำมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเป้ลมนอน เป็นต้น
- 3) ใช้กระดาษทั้งสองหน้า

1.3 การรีไซเคิล (Recycle)

เป็นการนำวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็กอะลูมิเนียม มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ นอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้วยังเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเราสามารถทำได้โดย

- 1) คัดแยกขยะรีไซเคิล แต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ
- 2) นำไปขาย/บริจาค/ นำเข้าธนาคารขยะ/กิจกรรมขยะแลกไข่
- 3) ขยะเหล่านี้ก็จะเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

ตัวอย่างกิจกรรมการคัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย

1. ระดับครัวเรือน

1.1 สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้

- กระถางต้นไม้จากยางรถยนต์เก่า- แจกันจากขวดพลาสติก
- หมวกจากกระป๋องเปียร์- กระเป๋าจากกล่องนม

1.2 การทำน้ำหมักจุลินทรีย์

น้ำหมักจุลินทรีย์คือ สารละลายที่ได้จากการย่อยสลายเศษวัสดุที่เหลือใช้จากส่วนต่างๆของพืชหรือสัตว์ โดยผ่านกระบวนการหมักในสภาพที่ไม่มีออกซิเจนมีจุลินทรีย์ทำหน้าที่ย่อยสลายเศษซากพืชและซากสัตว์เหล่านั้นให้กลายเป็นสารละลายรวมถึงการใช้เอนไซม์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมีการเติมเอนไซม์หรือการเร่งการย่อยสลายทำให้เกิดกระบวนการย่อยสลายได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

ประเภทของน้ำหมักจุลินทรีย์

น้ำหมักจุลินทรีย์สามารถแบ่งออกตามประเภทของวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ น้ำหมักจุลินทรีย์ที่ผลิตจากพืชหรือขยะเปียกและน้ำหมักจุลินทรีย์ที่ผลิตจากสัตว์

1. น้ำหมักจุลินทรีย์ที่ผลิตจากพืชหรือขยะเปียก

1.1 เศษอาหาร

ส่วนผสม - เศษอาหาร ½ ถัง

- กากน้ำตาล 1 ลิตร
- น้ำหมักจุลินทรีย์ 1 ลิตร
- น้ำสะอาด ½ ถัง

อุปกรณ์ - ถังพลาสติกมีฝาปิด ขนาด 20 - 40 ลิตร

- ถุงปุ๋ย

วิธีทำ

1. เติมน้ำสะอาดลงในถังพลาสติกประมาณครึ่งถังจากนั้นเติมกากน้ำตาลและหัวเชื้อจุลินทรีย์ผสมให้เข้ากัน
2. นำเศษอาหารใส่ถุงปุ๋ยผูกปากถุงนำไปแช่ กดให้จมหมักไว้ 7 วันเก็บในที่ร่ม **ประโยชน์ผสมน้ำ 1:500** ใช้ฉีดพ่น หรือรดต้นพืชช่วยเร่งการเจริญเติบโตและใช้เป็นหัวเชื้อจุลินทรีย์

1.2 เศษผัก

ส่วนผสม - เศษผัก ½ ถัง

- กากน้ำตาล 1 ลิตร
- น้ำหมักจุลินทรีย์ 1 ลิตร
- น้ำสะอาด ½ ถัง

อุปกรณ์ - ถังพลาสติกมีฝาปิด ขนาด 20 - 40 ลิตร

- ถุงปุ๋ย

วิธีทำ

1. เติมน้ำสะอาดลงในถังพลาสติกประมาณครึ่งถังจากนั้นเติมกากน้ำตาลและน้ำหมักผสมให้เข้ากัน
 2. นำเศษผักใส่ถุงปุ๋ยผูกปากถุงนำไปแช่ กดให้จมหมักไว้ 7 วันเก็บในที่ร่ม
- ประโยชน์ผสมน้ำ 1:500** ใช้ฉีดพ่น หรือรดต้นพืชช่วยเร่งการเจริญเติบโตและใช้เป็นหัวเชื้อจุลินทรีย์

1.3 เศษผลไม้อีสเปรี้ยว

ส่วนผสม - เปลือกส้ม มะนาว สับประรด

- กากน้ำตาล 1 ลิตร
- น้ำหมักจุลินทรีย์ 1 ลิตร
- น้ำสะอาด ½ ถัง

อุปกรณ์ - ถังพลาสติกมีฝาปิด ขนาด 20 - 40 ลิตร

- ถุงปุ๋ย

วิธีทำ

1. เติมน้ำสะอาดลงในถังพลาสติกประมาณครึ่งถังจากนั้นเติมหากน้ำตาลและน้ำหมักผสมให้เข้ากัน
2. นำเศษผลไม้รสเปรี้ยวใส่ถุงปุ๋ยผูกปากถุงนำไปแช่กวดให้จมหมักไว้ 7 วัน เก็บในที่ร่ม

ประโยชน์ใช้ซัดห้องน้ำโดยไม่ต้องผสมน้ำแทนน้ำยาล้างห้องน้ำ

ที่เป็นสารเคมีใช้เทลงในท่อระบายน้ำ จะช่วยลดกลิ่นเหม็นของน้ำเสียและใช้เทลงในโถส้วมเพื่อช่วยในการย่อยสลายทำให้ส้วมไม่เต็ม

1.4 เศษผลไม้สีแดง สีเหลือง

ส่วนผสม - มะละกอ แตงโม กระจับปี่ ฟักทอง ขนุน

- กากน้ำตาล 1 ลิตร
- น้ำหมักจุลินทรีย์ 1 ลิตร
- น้ำสะอาด ½ ถัง

อุปกรณ์ - ถังพลาสติกมีฝาปิด ขนาด 20 - 40 ลิตร

- ถุงปุ๋ย

วิธีทำ

1. เติมน้ำสะอาดลงในถังพลาสติกประมาณครึ่งถังจากนั้นเติมหากน้ำตาลและน้ำหมักผสมให้เข้ากัน
2. นำเศษอาหารใส่ถุงปุ๋ยผูกปากถุงนำไปแช่ กวดให้จมหมักไว้ 7 วันเก็บในที่ร่ม

ประโยชน์ผสมน้ำ 1:500 ใช้ฉีดพ่นพืชดอกช่วยเร่งสีของ

ดอกไม้ให้มีสีสันสวยงาม

ข้อควรระวัง

1. ห้ามนำน้ำหมักจุลินทรีย์ไปเก็บในที่กลางแจ้ง หรือมีแดดส่องถึงเป็นอันตรายเนื่องจากจะทำให้จุลินทรีย์ที่มีอยู่ในน้ำหมักจุลินทรีย์ตายและส่งผลให้การหมักไม่เป็นไปโดยสมบูรณ์
2. ถ้าหมักครบ 7 วัน แล้วเปิดดูน้ำหมักจุลินทรีย์จะพบว่า มีฝ้าสีขาวเกิดขึ้นบนผิวน้ำซึ่งแสดงว่าน้ำหมักนั้นใช้ได้แล้ว แต่ถ้าเปิดดูแล้วเกิดฝ้าสีดำและมีกลิ่นเหม็นแสดงว่าหมักผิดวิธีให้แก้ไขโดยเติมหากน้ำตาลอีก 1 ลิตรหมักอีก 7 วันก็จะนำมาใช้ได้

3. การใช้น้ำหมักจุลินทรีย์กับพืชนั้น จะต้องมีการเจือจางกับน้ำก่อนนำไปใช้เนื่องจากถ้าใช้น้ำหมักจุลินทรีย์ที่เข้มข้นเกินไปจะทำให้พืชเจริญเติบโตช้าและใบเหลืองแต่ถ้าใช้ในอัตราที่พอเหมาะพืชจะเจริญเติบโตและใบเขียวเป็นมัน

1.3. การหมักปุ๋ยอินทรีย์

ในปัจจุบันขยะประเภทผักผลไม้ เศษใบไม้ และเศษอาหาร ซึ่งเป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในบ้าน จะเพิ่มปริมาณมากขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาที่ยุ่งยากในการกำจัด ดังนั้น การทำปุ๋ยหมักจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถลดปริมาณขยะและปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรเป็นการส่งเสริมการทำเกษตรแบบธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

- 1) ลดปริมาณขยะอินทรีย์ที่จะต้องนำไปกำจัดอันเป็นการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องการกำจัด
- 2) เพิ่มรายได้ให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 3) นำปุ๋ยหมักที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง

อุปกรณ์

- 1) ถังหมัก
- 2) จอบ/คราด

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) นำเศษอาหาร 1 ส่วน โดยปริมาตร เกลี่ยลงพื้น เพื่อเตรียมการผสม
- 2) นำเศษใบไม้แห้งที่สับแล้ว 1 ส่วน โดยปริมาตร เกลี่ยทับลงบนเศษอาหาร เช่นเมื่อตวงวัสดุหมัก (เศษอาหาร มูลสัตว์ หรือเศษผัก ผลไม้) 1 กระป๋อง ก็ต้องตวงเศษใบไม้แห้ง 1 กระป๋อง เช่นกัน (กระป๋องที่ใช้ตวงมูลฝอยทั้ง 2 ชนิดควรมีขนาดเท่ากัน)
- 3) ใช้จอบหรือคราดคลุกเคล้าวัสดุหมักทั้งหมดให้เข้ากัน
- 4) เมื่อเศษอาหารกับใบไม้แห้งผสมเข้ากันดีแล้ว จึงนำภาชนะมาตักโกยวัสดุหมักลงในถังหมักและทำการปิดฝาหมักให้เรียบร้อย
- 5) การเติมขยะควรทำการเติมทุกวัน เนื่องจากวัสดุหมักมีการยุบตัวลง ซึ่งมีอัตราการเติมขยะเศษอาหาร 2 - 2.5 กก./วัน หรือ 4 - 5 ลิตร/วัน
- 6) ความชื้นที่เหมาะสมสำหรับกองปุ๋ยหมักประมาณร้อยละ 60 ความถี่ในการทดสอบผู้ใช้สามารถทดสอบความชื้นเบื้องต้นอย่างง่ายๆ คือ ใช้มือกำวัสดุหมักแล้วบีบแรงๆจะมีน้ำไหลออกมาตามร่องนิ้วมือเพียงเล็กน้อย

การแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดจากการหมักปุ๋ย

ปัญหาสาเหตุวิธีแก้ไข

- กลิ่นเหม็น- ความชื้นมากเกินไป- การถ่ายเทอากาศน้อย- มีขยะสีเขียวมากทำให้มีปริมาณไนโตรเจนมากเกินไป
- ผสมขยะจำพวกใบไม้แห้งดิน หญ้าแห้งเพื่อดูดซับความชื้นและทำให้อากาศถ่ายเทสะดวกยิ่งขึ้น
- เติมขยะที่มีคาร์บอน เช่นใบไม้และกิ่งไม้แห้ง

- ภายในถังหมักไม่มีความร้อน
- ปริมาณขยะนั้นน้อยเกินไปทำให้ขาดไนโตรเจนและความชื้น
- เติมขยะให้มีปริมาณมากขึ้นให้พอเหมาะกับถังหมัก
- กระบวนการหมักใช้เวลานานเกินกว่าปกติ
- ขนาดของขยะมีชิ้นใหญ่เกินไป
- ตัดหรือสับขยะให้มีขนาดเล็กลงเหลือประมาณ 1 - 2 นิ้ว

ปัญหาสาเหตุวิธีแก้ไข

- ถังหมักเปียกเกินไป - มีความชื้นมากเกินไป
- การระบายอากาศไม่เพียงพอ
- ย้ายถังหมักไปอยู่ในบริเวณที่อากาศถ่ายเทได้สะดวกเติมใบไม้แห้งและพลิกขยะเพื่อให้ความชื้นลดลง

การใช้ประโยชน์ของปุ๋ยหมัก

- 1) ใช้ปุ๋ยหมักกับการปลูกพืช ผัก และไม้ดอกในแปลงปลูก
- 2) เตรียมแปลงตามความต้องการ แล้วโรยปุ๋ยหมักให้ทั่วแปลง หนาประมาณ 2 - 4 เซนติเมตรใช้จอบสับคลุกเคล้าดินให้ลึกประมาณ 20 เซนติเมตร และรดน้ำให้ทั่วแปลงหมักดินไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นจึงนำพืชมาปลูกได้
- 3) ใช้ปุ๋ยหมักกับการปลูกพืชในกระถาง
- 4) ผสมปุ๋ยหมักกับดินร่วนในอัตราส่วน 1:5 โดยปริมาตร รดน้ำให้ชุ่มและทิ้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ แล้วจึงนำไปใส่ภาชนะหรือกระถางเพื่อปลูกพืชต่อไป
- 5) ใช้ปุ๋ยหมักกับพืชไร่และไม้ผล